

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. Kiss Pál.
FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 63.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Dessewffy-tér 7. szám alatt.

Telefon szám 124.
Hirdetéseket díjzabás szerint közlünk.

Kiadó és laptulajdonosok:
Dr. Kiss Pál és Lepsits Kálmán.

Az olasz kudarc.

Makó, nov. 27.

Valóságos operettháboru volna az olaszok tripoliszi kalandja, ha nem pusztulna bele annyi értékes, drága emberélet és az elesettek piros vére nem szolgáltatna komor staffázt az olasz diplomácia nevelésének baklövéseire. Míg Olaszország nagy hangon proklamálta Tripolisz annekszióját, addig a törökök derűre-borura verik a „hódító” olasz sereget, mely ma-holnap annyira ura lesz Tripolisznak, hogy egy talpalatnyi föld sem marad lába alatt. A háboru elején tele volt az európai sajtó az olaszok győzelmi hírével, minden hadi operációjuk fényesen sikerült, melyet az ellenség távollétében vittek véghez. Mióta azonban a törökök gondoltak egyet és gyöngéd házi kezelésbe vették hivatalos vendégeiket, azóta az olaszok valóban — törököt fogtak a lebecsült ellenségben. Azóta bedugultak az olasz győzelmek eddig gazdagon bugyogó hírforrásai és csak a Tripoliszból érkező komor, lassu kórházhajók jajgató sebesültjei, csak az afrikai homokban ezerszámra heverő olasz halottak tesznek szomorú tanúságot a kitűnő Caneva generális dicső hadicselekedeteiről.

Az olasz kormány kétségbeesett erőfeszítéssel szállít mind újabb és újabb emberanyagot az afrikai nagy mézarszékbe, de már felhangzik és egyre erősödik az olasz nép vótója, hogy gátat vessen testvérei okatlan feláldozásának. A tripoliszi háboru alighanem az olaszok teljes kudarcával fog végződni. Afrika térképe változatlan marad és Olaszország, rettenetes vér- és pénzáldozata fejében, muzeumba helyezheti a Tripoliszt anektáló királyi proklamációt. De nem, ezzel még nem merült ki a legújabb olasz háboru értékes eredménye, a drága történelmi okiraton kívül marad még valami az utókor számára, örök dicséretére az olasz civilizációnak: a török és arab asszonyok, aggok és gyermekek lemészárlása, a pálmálgetek és olajerdők felperzselése, az ellenség sebesültjein véghezvitt ezernyi durva kegyetlenkedés. A dicső olasz sereg, melynek kergetésében még a pusztai arab lovasság sem képes kellő gyorsaságot kifejteni, jól tudja, hogy mivel tartozik zászlója dicsőségének. Nem bántja a török katonát, mert az goromba és viszszaüt, sőt annyira udvariatlan, hogy még a vendégjogot sem tiszteli és megelőzi az olaszt a támadásban. Nem bántja az arab lovasokat sem, mert ezek félelmet nem ismerően kitartóak és nagyon kellemetlen fiúk, míg puska van kezükben, — inkább nekimegy apró gyermekeknek, gyöngye asszonyoknak és tehetetlen aggoknak, ezeken gyakorolja a felebaráti szeretetet, ezeken

mutatja be az európai modern hadviselést és piszkos fegyverei ezekre süti nyomát az európai civilizációnak. A nájuszejú Európa pedig még mindig mozdulatlanul, lomha egykedvűséggel nézi mindezen embertelenségeket. Csúpan az angol hírlapírókban volt annyi bátorság, hogy felemeljék tiltakozó szavukat és az egész világ előtt szóvá tegyék az olaszok barbarizmusát.

Pusztán elhangzó szó volt tiltakozásuk, beleveszték a hétköznapi élet apró anyagi érdekeiktől piszkos forgatagába. És lássuk csak, mit cselekszik a kulturától elmaradt „beteg ember”, a kizsákmányolt, szegény, árva Törökország? Csöndben dolgozik egy nagyszerű megújulás előkészítésén. Erősíti önmagát önjerejéből, évezredes kulturáját felfrissíti, hogy méltóan beleilleszkedhessen a modern Európába. Anyagi erejét tőle telhetően gyarapítja, nehogy áldozatul essék európai kiszípolozóinak. Hadseregét modern irányban fejleszti, hogy végét vesse a belső villongásoknak és lekerüljön a napirendről a „balkáni kérdés”. Ezenfelül pedig teljesen önjerejére hagyva viseli a tripoliszi háborut és veri nyakrafőre a birtokára betörő olaszokat. Rég letűnt idők legendás hőseit megszegyenítő bátorsággal vivja meg a harcot az igazságért, a jogért és nemzete becsületéért. Olaszországban pfujkiáltással fogadják és leköpi a fogságba hurcolt török hősokeket és Európa nem tudja vagy nem akarja kellőképpen megbélyegezni az olaszok durva atrocitásait. Törökországban pedig bántatlanul és sértetlenül él hatvanezer olasz állampolgár, csupa iparos, kereskedő és ügynök, ki török pénzen gazdagodik, török földön gyűjt vagyont és él ma is zavartalanul hivatalának anélkül, hogy csak egy hajszála is meggömbölné.

Törökországban egyetlen tüntetés sem volt még a háboru tartama alatt az ott lakó olaszok ellen. Törökország teljes állami presztízsével védi az ott lakó olaszok testi épségét és minden ingatlan és ingó vagyonát, holott minden olasz tulajdonát zár alá helyezhetné. Valóban: Törökország képviseli ma egyedül egész Európában a kulturát és civilizációt, épületes dicsőségére az egymásra agyarkodó kulturá államoknak.

- A Csokonay-utca megnyitása.
Több ízben megírtuk már, hogy a Csokonay-utca megnyitására vonatkozólag a háztulajdonosokkal nem jött létre az egyezés, mert túl magas árakat kértek az utca vonalába eső házaikért és telkekért, így a kisajátítási eljárás vált szükségessé. Galambos Ignác dr. polgármester ez ügyben ma küldötte el a kisajátítási kérvényt a kereskedelmi miniszterhez.

A belügyi tárca.

Inog a bársonyszék.

— Telefon értesítés. —

Budapest, nov. 27.

A képviselőházban teljes hétfői hangulat uralkodott. A padsorok üresek s a karzatokon is csak kevés hallgatóközönség érdeklődött az ülés iránt. A Ház még ma is a belügyi tárca költségvetését tárgyalta. A Ház ülésén ma hire terjedt, hogy Kluen gróf miniszterelnök Bécsbe utazik. A miniszterelnök bécsi utazása a katonai javaslatokkal áll összefüggésben.

Az a körülmény, hogy Hazai honvédelmi miniszter után most a miniszterelnök utazik Bécsbe, hogy beható tanácskozásokat folytasson a véderőreformon megejtendő változások tárgyában, sok kombinációra adott okot.

Voltak, akik ebben a bécsi utazásban a véderőreform bukását látták, sőt akadtak olyanok is, akik a kormány lemondását már a legközelebbi napok eseményeként hirdették.

A kormány és a véderőreform helyzete az utóbbi időben nagyon megínoghatott s ha Kluennek a választói jog alapján nem sikerül a végleges kibontakozás útját előkészíteni, a kormányválság elkerülhetlenné válik. A folyosón ezek az ellenőrizhetetlen hírek voltak elterjedve s egész déli órákig tartották magukat.

Az ülést Beöthy Pál alelnök háromnegyed 11 órakor nyitotta meg, mert addig a Ház nem volt tanácskozásképes.

A jegyzőkönyvet észrevétel nélkül hitelesítették.

Az elnök bemutatta Kassa város feliratát a választói jog tárgyában.

A napirend szerint következett a belügyi tárca tárgyalásának folytatása.

Az elnök berekeszti az általános vitát s következett a részletes tárgyalás.

A törvényhatóságok tételénél Szmracsányi György néppárti szólt fel. Mindezek előtt Molnár János legutóbb elmondott beszédével foglalkozott s kimutatta, hogy a főváros rendőrsége nem eléggé gondoskodik a pornografikus képek és irások terjesztésének megakadályozásáról.

Beöthy Pál elnök figyelmezteti a szónokot, hogy ne térjen el a tárgytól.

Szmracsányi György: A Ház engedélyt kéri, hogy a tárgytól eltérhessen. A Ház az engedélyt megadta. Szmracsányi erre a frivol színházi és orfeumi előadások ellen kelt ki. Szólt a nagy drágaságról, melynek megszüntetéséről a főváros vezetősége nem gondoskodott. Támadta a rendőrséget, mely nem állja útját a leánykereskedelem terjedésének. Majd bőven foglalkozott a főváros törvényhatóságának összeállításával s kimutatta, hogy a főváros VI. és VII.

kerületének klikkjai egyszerűen ki-nevezik a virilistákat és hamisított lajstromokkal idegen kazáróknak szereznek községi választói jogot. (Helyesítés az ellenzéken.) A főváros törvényhatóságában valóságos orgiákat ül a visszaélés. A kocsz árát óriási mértékben fölemelték, a törzsfőnökök azonban tudták a módját, hogy a javaslatot meglepetésszerűen hogyan lehet keresztül erőszakolni. (Nagy zaj.)

Az ülés vége délután 1 órakor.

Makói utonállók.

Póru! járt apacsok.

— Saját tudósítónktól. —

Makó, nov. 27.

Városunk polgársága általános-ságban emberies józanságáról, csendes viselkedéséről híres. Egy-egy korcsmai, vagy kalákai virtuskodáson kívül nem történik itt semmi olyan bűnözés, ami e város lakóira homályt vetne. Ami nagyobb bünt mostanában elkövetek Makó határában, egyiknek a tettese se makói ember volt. Hogy többet ne is említsünk, Szalma Istvánt az ország egész sajtója, mint makói rablógyilkost emlegette, holott nemcsak hogy makói nem volt, hanem nem is lakott városunkban se. Földeáki volt. Ott született s ott élt és csak — gyilkolni rándult át a makói tanyák közzé. Épp így vagyunk minden nagyobb — bár így is ritka — makói bűnesettel. Egyiknek se makói a hőse.

Mert a mi népünk erkölceiben szelid, jóérzésű. Másnak sem az életére, sem a vagyonára nem tör. Szorgalmas munkája után megkapja jutalmát s nem irigylí azt felebarátjától se.

A legkritikább eset még az éjszakai utonállás is, ami igazán dicséretes jelenség, ha elgondoljuk, hogy sok olyan nagy város van, ahol éjjelen alig lehet fegyver nélkül járni.

Ha akad is bitang elvétve, csak olyan műkedvelőnek válik be, akitől nem hogy meg lehetne ilyedni, hanem ő maga ijed meg.

Ilyen műkedvelői kirándulást csapott szombat éjszaka Szücs Mihály, Sirok István és Hemző Tamás is az — utonállás terén.

Állami iskolánk egyik igazgatója szombat éjjel 12 óra tájban indult hazafelé a társadalmi egyesület felolvasó estélyéről.

Amint a Deák Ferenc-utcán a zsidótemplom mellett elhaladt, egyszerre csak orvul három csavargó kinézésű alak esett neki. Az egyik hirtelen nyakon vágta az igazgatót, aki azonban nem hamvában hőtt ember s már a másik pillanatban úgy átszorította balkezevel a bitang apacs torkát, hogy az csak úgy hörgött a fájdalomtól. Másik kezé-

vet pedig megérdemelt leckében térítette észre a keze közé került utonállót.

Az igazgató bátor fellépése megterítette a hatást, a másik éjszakai alak, mintha puskából lőtték volna ki, úgy elszaladt, míg a harmadik kővé dermedve nézte első bajtársának kelepcébe jutását.

Ez történt a zsidótemplom előtt akkor, amikor alig száz lépésnyire — a Korona sarkán — két rendőr cirkált. A megtámadott igazgató rendőrről kiáltott s bár azt sejtette ebből a két rendőr, hogy nagyobb a baj, mégis csak alig-alig igyekezett a helyszínére. Odaérve még szinte vonakodott átvenni az utonállókat. Csak egy nőgátásra tették meg, hogy összefogták s bekisérték az éj e veszedelmes lovagjait, ahol aztán kísült, hogy Szücs Mihály, Sirok István és Hemző Tamás cselekedték meg ezt a kisded kirándulást az utonállásra. Az eljárás megindult ellenük, amelynek egy kis elkasztlízás lesz a méltó vége.

A szabadkai törvényszék — Szegeden.

Csikós Pál bűnügye.

— Saját tudósítónktól. —

Makó, nov. 26.

Sokan emlékezhetnek még Makón Csikós Pálra, a ki járásbíróságunknál huzamosabb időn át irodakezelő irnok volt. Az irnok Makón sem a legjobb viszonyban élt kartársaival, úgy hogy a felsőbb hatóságoknál tett feljelentéseivel olyan kavardást idézett volt itt elő, melynek következménye egész sereg személyzeti változás lett. Ez a kavardás vitte be Szegedre járásbíróságunk akkori vezetőjét, az azóta már elhalt Mályusz Györgyöt és ebből kifolyólag helyezték át Makóról Sajó-Szentpéterre Toldy Alajos akkori telekkönyvezetőt is, a ki éppen a napokban halt el. A Csikós által felidézett zavarok magát Csikóst is innen Szabadkára sodorták.

Most — úgy látszik meg a makói-nál is nagyobb port vert fel Csikós a szabadkai törvényszéken, ahol most mind irodatiszt dolgozik. Feljelentést tett ugyanis Varga László, a szabadkai törvényszék iroda igazgatója ellen, amelyben az igazgató ellen több igen súlyos vádat hangoztatott. Varga viszont rágalmazásért jelentette fel Csikóst. Csikós azt kérte, hogy a szabadkai törvényszék helyett delegáljanak más bíróságot.

Ennek a kérelemnek helyt is adtak s a tárgyalásra a szegedi törvényszéket delegálták.

A szegedi törvényszék elrendelte Csikós vádjaira nézve a valódiság bizonyítását s a törvényszék kiküldött vizsgálóbírója Szabadkán kihallgatta a törvényszék és a járásbíró-ság majdnem egész személyzetét.

A bizonyítás befejezéséhez már csak egy iratesomó megszerzése szükséges s akkor rövidesen kitűzik a fő-targyalást is.

A szegedi főtargyalás két szempontból igen érdekes. A tárgyalásra tanuként beidézik majdnem az egész törvényszéket s így aznap Szabadkán aligha lesz bíró, jegyző, irnok. De érdekes azért is, mert az iroda igazgatójának a törvényszék tisztviselői karában igen sok az ellensége, akik tanuvallomásaikkal kellemetlenkedhetnek neki.

Lapkihordó-fiúk

jelvétnek a kiadóhivatalban.

Justh Gyula üdvözlése.

Az ország polgársága Justhék mellett.

(Saját tudósítónktól.)

Makó, nov. 27.

Nem mulik el egyetlen nap sem azóta, mióta az országgyűlési ellenzék mostani küzdelme megkezdődött, hogy Justh Gyulát, az ellenzéknek ezt a kiváló vezérét az ország valamelyik részének a polgársága ne üdvözlőné. Némelyik nap egész csapatostul érkeznek Justhoz az üdvözlő iratok, melyeknek valamennyije köszönetet s hála-látást fejezi ki a nemzet igaz érdekeiért folytatott nemes és kitarító küzdelméért.

A tegnapi napon is a következő üdvözlő iratokat kapta Justh:

Budapest. A budapesti egyesült jótékony magyar asztaltársaságok központja és a hozzá csatlakozott valamennyi budapesti asztaltársaságok az 1911. november 5-én megtartott népgyűlésükön tiltakozásukat fejezték ki a népet kizsákmányoló, de a nemzet jogait semmibe sem vevő katonai törvényjavaslatok ellen s követelve a népjogok kiterjesztését, a parlamenti reformot: egyhangulag állást foglaltak az obstrukció mellett. Ebből az alkalmából üdvözlök úgy Nagyméltóságodat, mint az országgyűlési ellenzéknek fáradhatatlan és elszánt vezérét, valamint a vezetése alatt álló függetlenségi és 48-as tábor, erőt, kitarítást és sikert kívánva a nagy nemzeti küzdelemhez. *Koltai Pál* elnök, *Kalmár Antal* előadó.

Kézdivásárhely. Háromszék vármegye függetlenségi és 48-as pártja által Kézdivásárhelyen november 16-án tartott, a véderőjavaslatokat elítélő és a választóreformot sürgető népgyűlés határozatából Nagyméltóságodat és a vezetése alatti pártot az eddigi és eredményes küzdelemért hálás elismerésünket kifejezve tisztelettel üdvözljük és további küzdelmükhöz kitarítást kívánva, támogatásunkról biztosítjuk. *Ferenczy Géza* dr. elnök *Dienes Ödön* jegyző.

Mohács. A katonai javaslatok ellen és a legszélsebb választói jog reformja mellett tartott népgyűlés lelkes határozatából üdvözljük Excellenciádat, mint nemzeti törekvéseinknek nemes vezérét. *Varga Zsigmond* pártelnök.

Kadarkut. A kadarkuti 48-as függetlenségi kör folyó hó 20-án tartott közgyűlése meleg szavakkal üdvözlő Nagyméltóságodat a szép, hazafias politikai magatartásért. *Rotschild Vilmos* elnök.

Értesítés!

Naponta friss, eredeti

kőbányai

gyári töltésű

MALÁTA-SÖR

kapható Iritz Sámuel özv. cégnél.

Az olasz-török háború

Az olaszok megkezdték az előnyomulást.

Páris, november 26.

A Havas-ügynökség jelentéi Tripolisból mai kelettel: Frugoni tábornok elrendelte az előnyomulást és pedig első sorban Mesri és El Kharmi erődökig. Mesri erődött az olaszok délelőtt fél 10 órakor megszállták. A szélső jobb szárnyon élénk harc fejlődött ki az 50 gyalogezred és török reguláris csapatok között.

Róma, november 26.

A Stefani-ügynökség jelentéi Dernából e hó 25-éről: Tegnapi két gyalogzászlóalj alpesi vadász, három Mitralteuse, egy üteg hegyi tüzérség és a Napoli csatahajó egy század matrózsa a várossal szemben lévő fennsíkron felderítő szolgálatot teljesített, kilenc óra felé jelentékeny ellenséges haderő közeledését jelentették és röviddel azután csapataink összeütközésbe kerültek az ellenséggel. Élénk harc fejlődött ki, mely délután óráig tartott, amikor is a törökök és az arabok tért kezdtek veszíteni és visszavonultak. Veszteségeik jelentékenyek voltak. Naplementekor a mi csapataink is, midőn az ellenség ellúnt szemük elől, visszatértek Dernába. A mi részünkön mintegy 50 ember lett harcképtelen. Kettő meghalt.

Róma, november 26.

A Stefani-ügynökség jelentéi Tripolisból tegnapi kelettel: A város összes közszolgálati ágai rendszeresen működnek. Homsban ismételtlen felderítések végeztek, de csapataink nem találtak ellenségre. Tuniszból érkezett levélbeli jelentés szerint a vörös félhold nyolc orvosa átépítette a határt, miután igazolták, hogy tényleg orvosok.

Róma, november 26.

A Stefani-ügynökség jelentéi Tripolisból tegnapi kelettel: A 93 gyalogezred által védett sáncok ellen tegnap este intézett támadásban körülbelül 600 arab vett részt. Az ellenség 40 halottat és mintegy 100 sebesültet hagyott a csataféren. A nap folyamán észrevehető volt, hogy az arabok Ainzara felé törekednek, ahol úgy látszik számos tevé érkezett Gharianból készletekkel. Főlderítő csapataink több kilométernyire előnyomultak, de ellenséget nem találtak.

Odessa, november 26.

A külföldi szállítóhajók kikötőjében a forgalom majdnem teljesen megszűnt. Csak három gőzös vállalt árut szállításra. A forgalom megszűnését az olasz kormány állítólagos szándékkal magyarázzák, hogy a flottakézi kiterjessze az Aegaei tengerre.

Róma, november 26.

Viktor Emánuel király a tengerészeti partraszálló hadtestnek külön zászlót küldött, amelyet a tenger-nagyi hajón őriznek és partraszállításoknál a matrózok elől vinni fognak. A király e zászlóra a tripoliszi partraszálló hadtest által tanúsított bátorság és elismerésül az aranyvitézségi medaillont tüzet fel.

Konstantinápoly, nov. 26.

Az „Ikdam“ jelentése szerint Sir Lowther angol nagykövet tegnap a külügyminiszteriumnak kijelentette, hogy a Dardanellák blokádja érintené az angol kereskedelmet és az 1871. évi londoni szerződés szignaliarius hatalmait nehéz helyzetbe juttatná.

Páris, nov. 26.

Az Eclairének jelentik Tripolisból, hogy Caneva tábornok ellen

tegnap merényletet követte el. Eppen az előőrsoket inspicálta, amikor egy arab házból öt revolvergolyó süvített feléje. Nyomban katonák kutatták át a házakat és elfogtak hat arabot, akik a lövéseket tették. Az olaszok kivégezték őket.

Ráma, nov. 26.

Királyi dekrétummal különböző árukra, mint szőnyegekre és kávéra, ha Törökországból származik, valamint általában az összes török származású árukra a vámok felemeltettek és az általános tarifa vámtételei kerülnek alkalmazásra.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Nov. 28. Kedd. Római kath. Szoszthén vt. Gör. kath: November 15. Számolás — Nap két 7 óra 23 perckor, nyugszik 4 óra 12 perckor.

Időjárás. A budapesti meteorológiai intézetnek Makóra érkezett jelentése szerint a következő időjárás várható: Vátozékony, hűvös, szeles idő várható, helyenkint csapadékkal. — Sürgönyprógnózis: Vátozékony, szeles, elvete csapadék. Déli hőmérséklet: 13-4 fok Celsius.

— **Elkészül a városháza.** A városi széképület átalakítási munkálatai pár nap alatt befejezést érnek. Ma már kezdetét vette a hivatalok elhelyezése, így az iktatói hivatal már az emeletre költözött a birtoknyilvántartói hivatalból.

— **Uj pályázó.** A Makóvárosánál üresedésbe jött irodatiszti állásra ma Hajdu Mihály adta be pályázatát.

— **A város erdőirtása.** Lapunk előző számában szóltunk arról, hogy a kerületi erdőfelügyelőség nem járult hozzá Makóváros erdőirtási tervéhez és ugyanakkor elmondották azt is, hogy *Galambo Ignác* dr. polgármester az erdőirtás iránt a miniszterhez küldött fölterjesztést. Ez ügyben tegnap *Galambo Ignác* dr. polgármester és *Rákossy Gyula* rendőrkapitány fölkeresték a Földeákon időző *Náray Lajos* dr. képviselőházi elnököt és az ő támogatását kérték ki ez ügyben, ki a legmesszebb menő támogatást ígerte meg.

— **Könyvtári órák.** Doma Lajos tanító népkönyvtáros értesíti a „Gerizdesi Népkönyvtár“ olvasó közönségét, hogy az eddig szokásos könyvtári órákat kedd és péntek délután helyett ugyanazon napokon délelőtt 11—12 óráig tartja meg. Más napokon könyveket nem ad ki.

— **Farkas József megházasodott.** Vettük a következő házassági hirt: „*Farkas József* ügyvéd, Makó város volt polgármestere *Szűgyön* tegnap, november 26-ikán házasságot kötött özv. Szinonyi és Varsányi Szinonyi Dénesné született borbai és csávosi *Csávossy Benigna* bárónővel.“

— **Asztalos mester tanfolyam.** A kereskedelemügyi miniszter az aradi fa és fémipari szakiskolában a jövő évi január hó közepétől 6 hétig tartó asztalos mester tanfolyam megtartását rendelte el. Ezen tanfolyamra Makóról 1, esetleg 2 önálló asztalos mester fog felvételt. Akik ezen tanfolyamon részt óhajtanak venni, jelentkezzenek folyó évi december 10-ig a makói ipartestületnél a hivatalos órák alatt.

— **Az ovodák átadása.** Ismeretes, hogy *Makóvárosa* ovodáit állami kezelésbe engedte át. A közgyűlés határozata értelmében *Pákh Kálmán* gazdasági szaktanácsos szaktanácsos ma adta át az ovodákat a kir. tanfelügyelőnek.

— **Telefon a bíróságokon.** A hivatalos szervezet és azok a magánfelek, a kiknek gyakrabban van dolguk a bíróságokkal, nagyon megérik, hogy a bíróságok nincsenek felszerelve telefonnal. Különösen nagy hátrány ez a vidéki járásbíróságokra, mert ugyszólván el vannak vágva a világtól és már a szomszéd községből is egy napig tart, míg hivatalosan érintkezésbe lehet lépni a járásbíróságokkal. Az igazságügyminiszteriumban most foglalkoznak azzal a tervvel, hogy az összes bíróságoknál bevezetik a telefont és így ez anomáliák meg fognak szűnni.

— **Pipa tolvaj.** Szabó György foglalkozás nélküli csavargó még szeptember havában ellopott a Baranyás-féle korcsmában Molnár Sándortól egy igen értékes tájtékpípát és aztán meglépett Makóra. A tolvaj azonban ma visszatért Makóra, hol a rendőrség azonnal fölön csipte és megindították ellene az eljárást.

— **Hova lett a zsebóra?** Rácz Antal makói béresfiúnak ezelőtt egy pár nappal eltűnt mellénye zsebéből ezüst órája. A tettest a rendőrség ma Német János 13 éves fiú személyében kinyomozta és miután jól megintették, az órát elvették tőle, őt pedig szabadon engedték.

— **A visszatért halott.** Arden Enoch megható története ez, aki erényeivel, férfias tulajdonságaival elnyerte két versenyző társa elől az imádot nőt, s boldogsága tetőpontján, mikor gyermekei is voltak már, ragadta el tőlük a végzet. Visszatért ugyan 15 év múlva, de már akkora özvegye apát keresett árva gyermekeinek s ő csak beles az ablakon, de tovább nem megy, nehogy feldulja odabent a boldogságot. Eltűnik, élő halott lesz. Ezt a röviden megírt esodaszép történetet mutatja be kedden este először a makói Uránia-színház, mely nem kimélt áldozatot, hogy ez a csoda hatású kép valamennyi vidéki várost megelőzve, Makón kerüljön először színre. Bizonyára meg is nézi minden intelligens ember, mert ezenkívül még teljesen új és nagy műsor lesz bemutatva.

— **Megvadult béres.** Szentest tudósítónk írja: A szomszédos Sövényháza községben, mely Pallavicini őrgyőf uradalomához tartozik, tegnap vad kegyetlenséggel elkövetett tömeges gyilkosság történt. Kovács Pál béres összeveszett több béres társával, akik az izgága természetű embert megverték. Kovács dühében a tanyába rohant, onnan fegyverét kihozva, társaira lőtt és három bérestársát halálán megsebesítette. Egy közülük nyomban meghalt. A másik két sebesültet a szentesi kórházba vitték, míg a gyilkost a csendőrség letartóztatta.

— **Anyakönyvi hírek.** Házasságra jelentkeztek: Kis Imre Csala Rozáliával. — Házasságot kötöttek: Fodor István Tamasi Juliannával, Fodor István Péli Rozinával, Kis József Szücs Ilonával. — Elhalt: Kovács Pál 2 napos, Kovács Márton 81 éves korában.

x **Naponta friss „Baksör“** kapható Érdeky József Barcsay-utcai vendéglőjében.

Valódi, tiszta kék-szilva

pálinka

teljesen szeszmentes 1 frt. literje
Iritz Sámuel özv. cégnél.

Közgazdaság.

Gabona árak:

Buza:	21 - 21.40 „
Kukorica:	16 - 16.40 „
Árpa:	17 - 17.20 „
Zab:	18 - „

Az árak 100 kilogrammonként értendők.

Hagyma árak:

Vörshagyma:	13 - 14 K.
Foghagyma:	17 - 18 „
Petrezselyem:	15 - 16 „
Sárgarépa:	7 - 8 „
Dughagyma:	30 - 36 „

A hagyma árak 100 kilónként értendők.

Makói Uránia-színház.

A visszatért halott.

(Arden Enoch)

csak

kedden este 8 órakor

a makói URÁNIA-színházban.

Minden vidéki várost megelőzőleg kerül színre ez a nagy szenzáció, amely csodája, gyönyörűsége a mozgókép felvételeknek.

Az 120 méteres képen kívül a teljes nagy műsor!!

A megható történet szövegét, magyarázatát, mindenki ingyen kapja meg a színházban.

Kezdeté 8 órakor.

Helyárak: I. hely 80 fillér, II. hely 60 fillér, III. hely 30 fillér. Karzati ülőhely 50 fillér, Karzati állóhely 20 fillér. Gyermekek az I. és II. helyen a helyárak felét fizetik. 134

Az igazgatóság.

Épitkezés miatt

ügyvédi irodámat

ideiglenesen a Jenei-féle házba, (Megyeház-utca) helyeztem át.

Dr. Nagy Sándor
ügyvéd.

Egy

tehénjárás

eladó.

Az érdekeit felek tudakozódhatnak
Mészáros István
kereskedőnél, Kossuth-utcán.

Regény.

Ezerszer a halál torkában

(Egy idegen földrészekbe szakadt magyar ember csodás kalandjai.)

Elbeszéli: Ó maga. (103)
XI.

A leányok rémes története.

Mint később megtudtuk, hirtelen oldalra fordult s teljesen eltűnt a háborgó tengerben, úgy hogy még az árbocának a teteje sem árulta el a helyet, a hol elsüllyedt. Bizonyosan nagy léket kapot az oldalába, amint a szögletes korállókhoz verődött s olyan gyorsan süllyedt, hogy egyetlen csónakot sem bírtak eloldani és a személyzetnek egyetlen tagja sem menekült meg, — mennyire tudtuk, csak a velünk voltak maradtak életben.

A hajó elvesztése természetesen borzasztó csapás volt derék védőinkre nézve, kik most teljesen magukra voltak hagyatva úgy az elemezést, mint a szabadulás módjának kieszelését illetőleg.

Igy éltünk át egy borzasztó napot és éjelt. Az emberek egy szóval sem árulták el előttünk, hogy mi történt. Elhatározták, hogy Port Darwinba igyekeznek eljutni, az ausztráliai szárazföldre, melyet közelvőnek hittek. Addig is teknőstojást és vízi szárnyasokat vadásztak össze, hogy élelmünk legyen az uton.

Másnap reggel a vihar lecsendesedett s lassankint tudatták velünk a leverő hírt, hogy apánk a hajóval és az összes személyzettel együtt a tengerbe veszett. Kiméletes, jólelkű emberek mondták azután előttünk előttünk egész részletesen, mit remélnék és mitől félnek, a tengeren lejáródott iszonyu katasztrófa összes részleteivel együtt, mely ilyen rémséges helyzetben hagyott bennünket. Azt hiszem, nem szükség festenem érzelmeinket.

Másnap kilenc óra tájban kifejeztették csónakunkon a vitorlákat;

beültünk és csakhamar szeliden himbálózva siklottunk tova a csendes víztükrön, messze magunk mögött hagyva a guano-szigetet.

Kedvező szél mellett nagyon ki-elégítő gyorsasággal haladtunk több órán keresztül; de végre szemjúság által kinezva (mert a guano-szigeten egy csepp vizünk sem volt), elhatároztuk, hogy kikötünk a szárazföldre vagy a legelső szigeten, mely utunkba akad és vizkészletet szerzünk be, ha lehet.

Gladys és én örömmel üdvözöltük a partraszállás eszmélyét, mert nagyon is szégyenletes állapotban voltunk, miután több napon át nem mosakodtunk. Az volt a szándékunk, hogy míg embereink viz és élelmiszer után látnak, a sziget tulsó oldalára vonulunk a sziklák mögé s ott jól megfürdünk.
(Folyt. köv.)

Üzleti kiszolgálásra felvétetik

kétleány

Iritz Sámuel özvegy cégnél.

Egy jó magaviseletű
fiú azonnal felvétetik.

Kezdő havi
fizetése 12 korona.
Utolsó évben havi fizetése 20 korona.

Makói Független Ujság
nyomdájában.

Szép elsőrendű zöld

here-széna

kapható

Iritz Sámuel özv. cégnél.

Biztos sikert érhet el,

aki venni, bérelni, eladni, bérbeadni, bármit ismertté

tenni vagy értékesíteni akar a Makói Független Ujság hirdetései útján.

Rikkancsok felvétetnek a kiadóhivatalban.

Egy jó órát szerezhethet magának

vagy divatos arany- és ezüst ékszereket n. kir. fémjellel ellátva rendkívül jutányos árak mellett. Menyasszonyoknak és vőlegényeknek 10 százalék árengedmény. Erős vasuti és munkás órák pontosan szabályozva jótállás mellett. Régi nagy tört aranyat a legmagasabb árban veszek vagy új tárgyakra becserélem. Különlegességek divatos női órákban és ékszerekben. Midőn biztosítom a n. é. közönséget a legszolidabb kiszolgálásról, b. pártfogásukat kéri

VIDOR MANÓ órás- és ékszerész (20)

Makó, (főter) az „Otthon“-kávészé mellett.

A makói kerületi munkásbiztosító pénztár.

6985 | 1911. sz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A makói kerületi munkásbiztosító pénztár a pénztár részére 1911. év folyamán szükségelendő, alább felsorolt nyomtatványok és irodaszerek szállítására zárt ajánlati versenyárgyalást hirdet.

Felhívtnak mindazok a nyomdatulajdonosok, kik a szállítás elnyerésére pályázni kívánnak, hogy zárt ajánlataikat a makói kerületi munkásbiztosító pénztárhoz „Ajánlat nyomtatványszállításra” címezve 1911. évi december hó 9-én délelőtt 11 óráig adják be.

A pályázati feltételek, a szállítandó nyomtatvány minták a pénztár igazgatójánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Bánatpénzül az ajánlati összeg 5% letétben helyezendő.

Az ajánlatok felett a pénztár igazgatósága határoz s az ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

Makó, 1911. évi november hó 21-én.

Grosz,
igazgató.A Makói Kerületi Munkásbiztosító Pénztár
igazgatósága.Lakatos,
elnök.

250 iv indigó papír elsőrendű.
1500 iv fehér író 3 harang 12 kg.-os 34 | 24 cm.
6000 iv fehér gépirópapír 6 kg.-os 34 | 42 cm.
100 iv gépmásoló szénpapír elsőrendű.
2 doboz alumínium író toll nagy első magyar 532. ff.
36 darab magyar írő.
100 iv superior papír 120 kg.-os 90 | 120 cm. szürke.
6 gombolyag aktakötő zsinég.
12 drb tollszár közönséges.
6 drb sorvezető közönséges.
12 drb törőgumi Adria.
1 drb acél vonalzó.
400 iv postakönyv 20 kilogramos 47 | 60 cm. szürke.
6000 darab fizetési jegyzék 2 oldal 12 kilogramos 47 | 60 cm. fehér.
6000 darab fizetési jegyzék 3 oldal 12 kilogramos 47 | 60 cm. fehér.
10.000 darab színes levélboríték 47 sz.
250 drb. zárszámadás minta szerint 30 kilogram 47 | 60 cm. fehér.
18000 drb belépést jelentőlap kettős 10 kg.-os 34 | 42 cm. szürke.
18000 drb kilépést jelentőlap kettős 10 kg.-os 34 | 42 cm. rózsaszín.
50 iv itatós papír.

1200 iv munkaadók folyószámla könyve 20 kilogramos minta szerint 47 - 60 cm. fehér.

300 darab munkaadók nyilvántartási iva 10 kg.-os 34 | 42 cm. fehér.

200 darab betegforgalmi kimutatás 10 kg.-os 34 | 42 cm. fehér.

200 darab taglétszámi kimutatás 10 kg.-os 34 | 42 cm. fehér.

3000 drb egyéni lap fehér karton minta szerint 55 kilogramos 34 | 42 cm.

1000 darab üzemi bejelentő 10 kg.-os 34 | 42 cm. szürke.

400 iv iktató merített 30 kg.-os 47 | 60 cm. fehér.

500 drb betegségi kimutatás szürke 10 kg.-os 34 | 42 cm.

10000 darab akta boríték 14 kilogramos 34 | 42 cm.

12 darab pecsétviasz.

100 darab sürgetés 15 kilogramos 43 | 54 cm.

100 iv tagjárulék összesítő 30 kilogramos 47 | 60 cm.

NŐI FELÖLTŐK ÓRIÁSI VÁLASZTÉKBAN!

Legujabb őszi- és téli ujdonságokban;

színes angol áruból, posztóból, bársonyból és selyem-plüssből

o o Bébé- és leányköpenyek, felöltő különlegességek. o o

Mértékszerű rendelések elsőrangú munkásokkal saját műhelyünkben a leggondosabb kivitelben készülnek.

Menyasszonyi kelengyék! Fehérneműek!

Ágynemű, francia és angol párna, ing, hálókabát, nadrág- és fűzővédő, paplan lepedő!

Csecsemő kelengyék.

Keresztelő párnák,

fejkötők és himzet

piqe paplanok.

Női bluzok a legizlé

sebb kivitelben.

(171) Szőrmeáruk,

boák, muffok a legegyszerűbbtől a

legfinomabb kivitelig.

Legujabb divatu

női- és leánykalapok!

Posztó, biber, selyem, bársony- és

gyászkalapok állandóan raktáron.

Diszítések és alakítások Pártos E. és Tsa Makó. Főtér, (az otthonkávéház mellett)

Tévedések elkerülése végett kérem a nagyérdemű vevőközönséget, hogy a jelzett címre ügyelni sziveskedjenek.

„ÓRANGYAL” disztemetkezési vállalat

Makó, Dessewffy-tér 4. szám. 00
(Kenyérpiac, főgimnázium mellett,
Tökey-féle házban). o o o o o

Van szerencsém Makóváros és vidéke n. é. közönségének szíves tudomására hozni, hogy a Dessewffy-tér 4. sz. a. (Kenyérpiac, főgimnázium mellett, Tökey-féle házban) a mai kor igényeinek megfelelő

disztemetkezési vállalatot

170

rendeztem be, hoi „Órangyal” cég alatt fogom vezetni. — Felhívom a n. é. gyászoló feleknek szíves figyelmüket, hogy „Órangyal” disztemetkezési vállalatomban bárki is a legegyszerűbb osztálytól a legdiszesebb pompa-diszostályig bevásárolhat és továbbá még arra is felhívom a n. é. közönség figyelmét, hogy „Órangyal” disztemetkezési vállalatomat a mai kornak megfelelően rendeztem be, hogy bármi is, ami előforduló gyász eseteknél csak szükséges, az nálam mindenkor beszerezhető, miért is üzletemben tartok mindenféle nagyságu és színezésű érc-koporsót, azonkívül minden festésű fa-koporsókat, valamint behuzott fehér- és színes selyemmel, bársonnyal, brockát- és sima atlasz szaténokkal és politurosz tölgya-koporsókat, egyszersmind tükörfényes nickel érczel behuzott és színezett köves koporsókat stb. Szóval újabbnál újabb festésű és behuzatu koporsókat a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig készítek el és mindenkor a legolcsóbb versenyáron. Kész szemfedők, párnák, madracok és kész halottí ruhák minden színben és nagyságban üzletemben kaphatók.

Fejfék és sirkeresztek minden nagyságban. Szenfedők atlasz selyem, gáz, dusches, bobinet és Pougé, brockát és sima atlasz szatén, perckál, valamint templom oltári csipkékből. — Minden minőségű és színezésű sirkoszoru-szallagok, szóval minden, ami a temetéshez szükséges és így lehetővé teszem, hogy a nagyérdemű gyászoló közönségnek a legolcsóbb áron számíthatok, eltekintve mindent, mivel semminemű fáradságot, készítem díjat fel nem számítok, mivel mindent saját magam készítek el. — Magy és dus választékban tartok érc, művirág, élő preparált sirkoszorukat minden szín- és nagyságban, valamint külön megrendelésnél élő virágokból is készítek. — Végül felemlitem a nagyérdemű gyászoló közönségnek, hogy mindennemű gyászkelméből is dus raktárt tartok és gyász esetek bevásárlásánál mélyen leszállított áron számítok gyászuháknak valót és fekvte gyász-selyem-, szövet- és ternókendőket, valamint fekete szélű gyász zsebkendőket, gyászfátyolokat azért, hogy vevőimnek kedvezhesek és hogy mindazok, kik »Órangyal« disztemetkezési vállalatomat bármikor előforduló gyász esetekben felkeresik, bizalommal és a legnagyobb megelégedésükkel távozhassanak el a nagyérdemű gyászoló felek üzletemből.

o Hullaszállítást és exhumálást az ország bármelyik részéről elvállalok. o

Előforduló gyász esetekben kérve a nagyérdemű gyászoló vevőközönségnek becses párfogásukat, mély tisztelettel:

„Órangyal” disztemetkezési vállalat,

özv. G Y U R I K L A J O S N É tulajdonos.

Előforduló gyász eseteknél meghívásra házhoz is kimegyek. — Kis temetéseket 5 koronától feljebb, nagy temetéseket 20 koronától feljebb.

Nyomatott a „Makói Független Ujság” villanyerőre berendezett müintézetében Makón.

Egyszerű és pompa-diszravatalozásért és gyászokcsijaimért külön díjat nem számítok fel.

Elvállalok temetéseket a legegyszerűbb osztálytól a legdiszesebb pompa-diszostályig gyorsan és pontosan, szolid áron.